

АНАЛІЗ ВИТРАТ НА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ: РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ

Червона Світлана Петрівна,
кандидат економічних наук, доцент кафедри статистики,
Національна академія статистики, обліку та аудиту

Протягом останніх років наша країна, її економіка й соціальна сфера, знову перебувають у процесі реформування. Однак реформи, що проводяться, не завжди позитивно позначаються на рівні добробуту пересічних українців. До позитивних моментів можна віднести зростання зарплат та пенсій, але разом з тим відбулося значне підвищення цін та тарифів. Так, якщо навіть порівняти ціни за I квартал 2017 року з аналогічним періодом 2016 року, то споживчі ціни зросли на 13,9 %, при цьому значно зросли ціни й тарифи на житло, воду, електроенергію, газ та інші види палива - на 47,5 %. Найбільше подорожчали за цей період гаряча вода та опалення (на 88,7 %), електроенергія (на 61,4 %), природний газ (на 42,0%) (рис.1, за даними [1]).

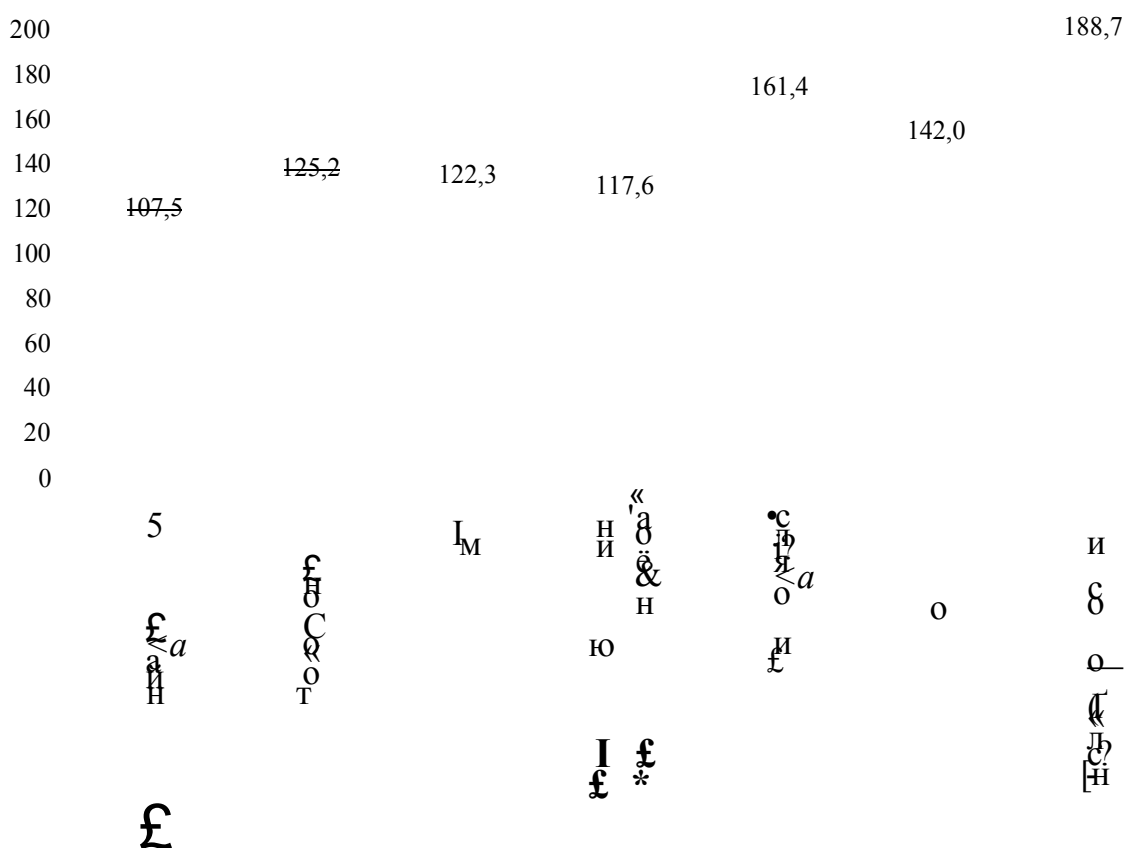

Рис.1. Індекси споживчих цін на житло, воду, електроенергію, газ та інші види палива за I квартал 2017 року (до відповідного періоду попереднього року)

Підвищення цін і тарифів на житлово-комунальне обслуговування призвело до змін у структурі сукупних витрат (табл. 1, за даними [2]).

Таблиця 1

Структура сукупних витрат домогосподарств
(у середньому за місяць у розрахунку на одне домогосподарство, відсотків)

Види витрат	I квартал 2016 року	I квартал 2017 року
Продукти харчування та безалкогольні напої	50,4	44,8
Алкогільні напої	1,2	1,0
Тютюнові вироби	1,6	1,8
Одяг і взуття	4,6	4,9
Житло, вода, електроенергія, газ та інші види палива	19,4	24,6
Предмети домашнього вжитку, побутова техніка та поточне утримання житла	1,5	1,6
Охорона здоров'я	4,5	4,0
Транспорт	3,2	3,2
Зв'язок	2,1	2,2
Відпочинок і культура	1,1	1,3
Освіта	1,2	1,3
Ресторани та готелі	1,5	1,6
Різні товари та послуги	2,2	2,3
Споживчі сукупні витрати	94,5	94,6
Розподіл споживчих сукупних витрат:		
- продовольчі товари	53,2	47,6
- непродовольчі товари	27,5	32,0
- послуги	13,8	15,0
Неспоживчі сукупні витрати:	5,5	5,4
- допомога родичам, іншим особам	2,4	2,4
- купівля акцій, нерухомості, будівництво, капремонт, вклади до банків	2,1	2,1
- інші витрати	1,0	0,9
Усього сукупних витрат	100,0	100,0

Так, протягом досліджуваного періоду зменшилась на 5,6 в. п. частка витрат домогосподарств на продукти харчування зі збільшенням на 5,2 в. п. частки

витрат на житло, воду, електроенергію, газ та інші види палива. У цілому ж, як показав розрахований автором індекс структурних зрушень Рябцева ($I_p=0,072$), структура сукупних витрат домогосподарств України не зазнала істотних змін і має низький рівень розбіжностей.

Якщо у 1 кварталі 2016 року частка витрат на житлово-комунальне обслуговування домогосподарств України була менше, ніж у середньому в країнах ЄС, де частка витрат на житлово-комунальні послуги становить 24,4% [3], то у I кварталі 2017 року досліджуваний показник був незначно вище середньоєвропейського показника.

Аналіз зміни частки витрат домогосподарств на житло, воду, електроенергію, газ та інші види палива за регіонами України показав, що найменше значення цього показника за досліджувані періоди було у Закарпатській області, найбільше у I кварталі 2016 року було зафіксовано у Луганській та Хмельницькій областях, а у I кварталі 2017 року - у Київській області (рис. 2 за даними [2]).

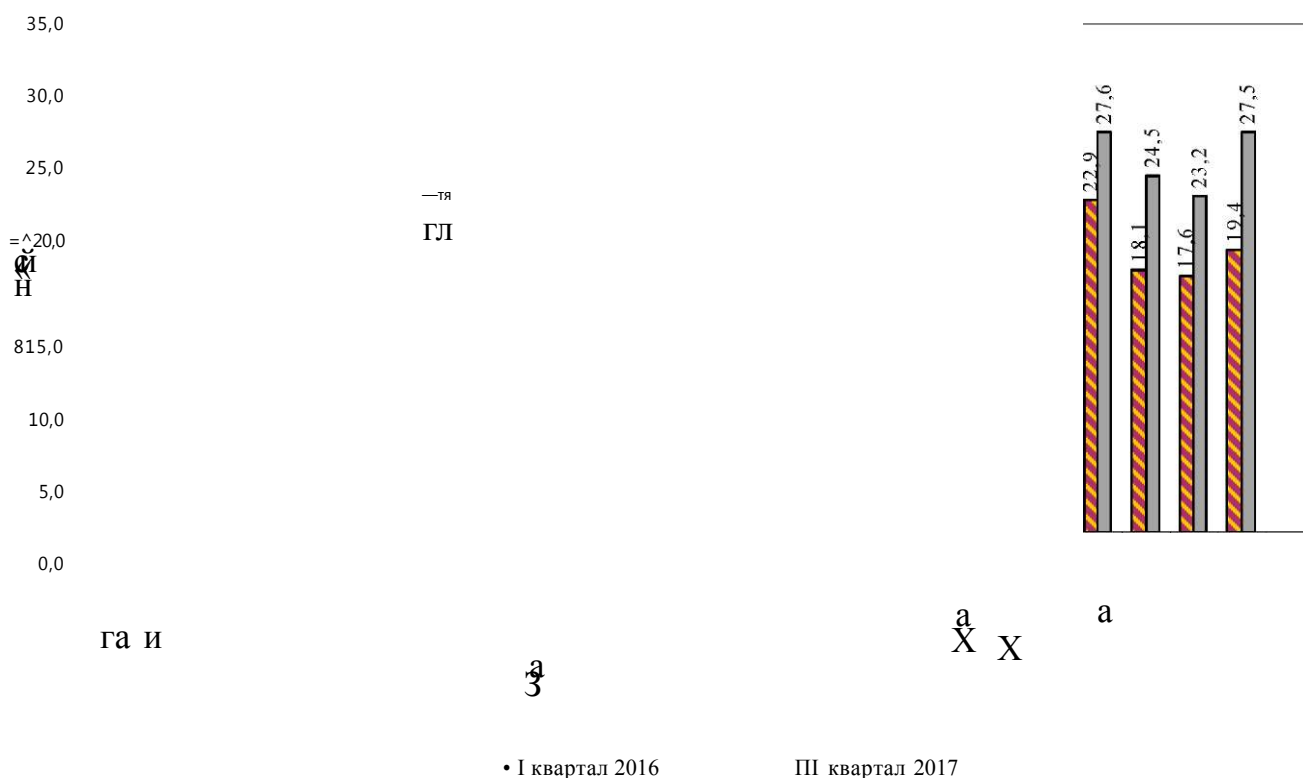

Рис. 2. Динаміка частки витрат домогосподарств на житло, воду, електроенергію, газ та інші види палива за регіонами України

Регіони України за часткою витрат домогосподарств на житлово-комунальне обслуговування згрупуємо, виділивши дві групи: 1) менше, ніж у середньому по Україні; 2) більше, ніж середнє значення по Україні. У результаті отримаємо такий розподіл регіонів (табл. 2).

**Розподіл регіонів України за часткою витрат домогосподарств
на житлово-комунальне обслуговування**

Частка витрат на житлово-комунальне обслуговування, %	Кількість регіонів	Регіони
I квартал 2016 року		
< 19,4	12	Вінницька, Донецька, Закарпатська, Кіровоградська, Львівська, Миколаївська, Одеська, Рівненська, Херсонська, Чернівецька, Чернігівська області, м. Київ
> 19,4	13	Волинська, Дніпропетровська, Житомирська, Запорізька, Івано-Франківська, Київська, Луганська, Полтавська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Хмельницька, Черкаська області
I квартал 2017 року		
< 24,6	13	Вінницька, Волинська, Дніпропетровська, Житомирська, Закарпатська, Івано-Франківська, Кіровоградська, Львівська, Миколаївська, Рівненська, Тернопільська, Чернівецька, Чернігівська області,
> 24,6	12	Донецька, Запорізька, Київська, Луганська, , Одеська, Полтавська, Сумська, Харківська, Херсонська, Хмельницька, Черкаська області, м. Київ

Протягом досліджуваного періоду у виділених групах стабільно залишаються по 8 регіонів: у першій групі це Вінницька, Закарпатська, Кіровоградська, Львівська, Миколаївська, Рівненська, Чернівецька та Чернігівська області, а у другій групі -Запорізька, Київська, Луганська, Полтавська, Сумська, Харківська, Хмельницька та Черкаська області.

Найбільш швидкими темпами збільшувалася частка витрат домогосподарств на житлово-комунальні послуги у Львівській, Одеській, Харківській та Донецькій областях і м. Києві (рис. 3). Серед 25 регіонів України лише в Івано-Франківській області частка витрат домогосподарств на житлово-комунальні послуги зменшилась у I кварталі 2017 року порівняно з аналогічним періодом 2016 року.

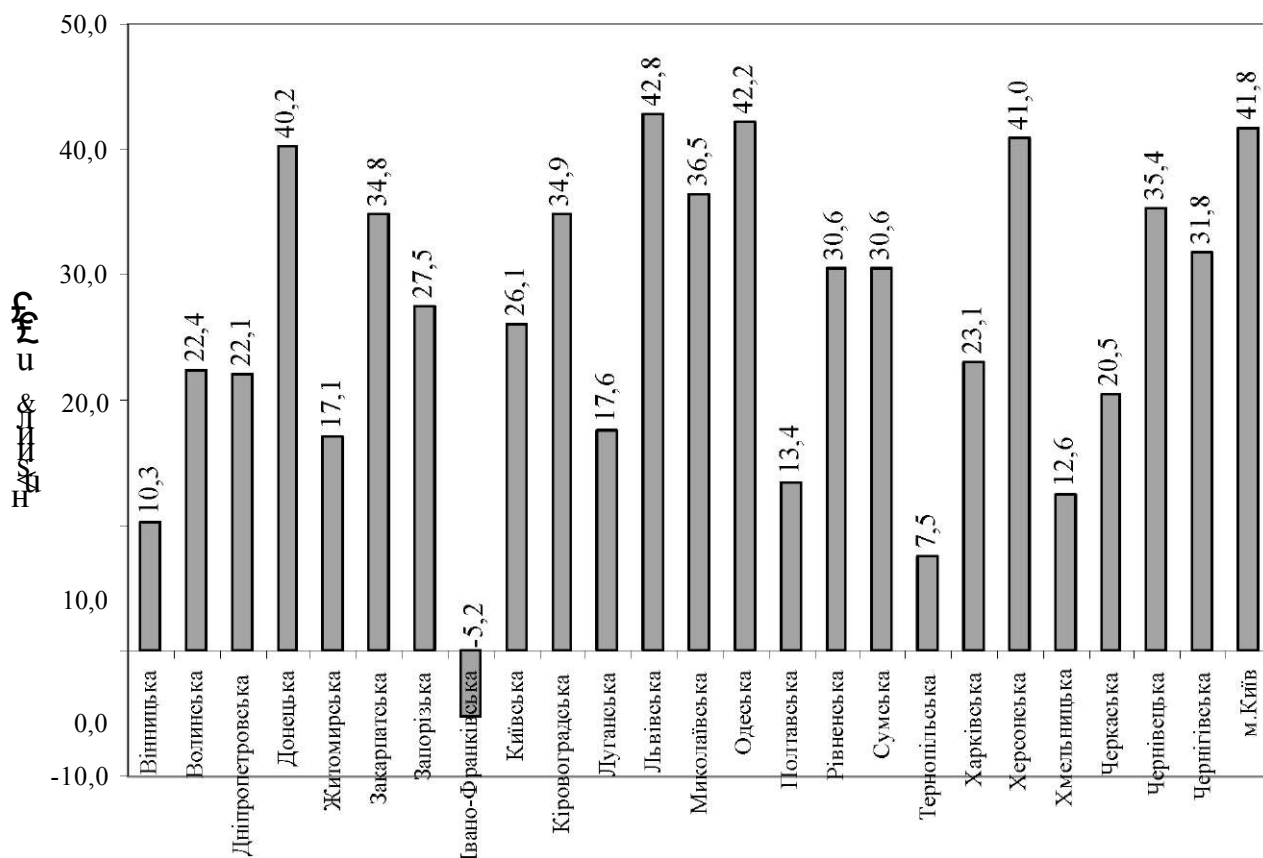

Рис. 3. Темпи приросту частки витрат домогосподарств на житлово - комунальне обслуговування за регіонами України у I кварталі 2017 року (до відповідного періоду попереднього року)

Зростання цін і тарифів на житлово-комунальне обслуговування, що призвело до зростання частки витрат домогосподарств на житло, воду, електроенергію, газ та інші види палива, у свою чергу, спричинило зростання заборгованості з оплати житлово-комунальних послуг та електроенергії, що не сприяє покращенню роботи підприємств, які надають зазначені послуги, та не підвищує якість цих послуг.

Список використаних джерел

1. Індекси споживчих цін на товари та послуги у 2017 році (до відповідного періоду попереднього року) [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/> - Назва з титул. екрана.
2. Витрати і ресурси домогосподарств України у I кварталі 2016-2017 (за даними вибіркового обстеження умов життя домогосподарств України) : стат. зб. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/> - Назва з титул. екрана.
3. Organization for economic co-operation and development [Electronic resource]. - Access mode : https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=SNA_TABLE5